

Jaderné Česko

SLEPÁ MÍSTA VE VEŘEJNÉ DEBATĚ O JADERNÉ ENERGETICE

CENTRUM PRO DOPRAVU A ENERGETIKU

KOLEKTIV AUTORSTVA
ŘÍJEN 2026

CDE

Centre
for Transport
and Energy

Obsah

EXECUTIVE SUMMARY	3
-------------------	---

ÚVOD	4
------	---

ANALÝZA JADERNÉHO NARATIVU	5
----------------------------	---

ZAVÁDĚJÍCÍ ARGUMENTY A SLEPÁ MÍSTA	8
------------------------------------	---

DOPORUČENÍ PRO MÉDIA	13
----------------------	----

Executive Summary

This report examines the dominant narrative in the Czech public debate that nuclear power should form the backbone of the country's future energy system. It looks at why this narrative is persuasive, which arguments are most frequently used to support it, and which aspects of the wider energy transition tend to remain in the background.

The narrative presents nuclear power primarily as a stable and reliable source of low-carbon electricity, linking it to energy security and independence, affordable energy, decarbonisation and economic competitiveness. At the same time, renewables are often framed mainly through their variability and limitations, reinforcing a contrast between "reliable nuclear" and "unstable renewables".

The report argues that this framing can be misleading when properties of one technology are presented as solutions to challenges facing the entire energy system. It can obscure the role of grids, storage, flexibility, energy efficiency and other technologies, while downplaying the time, costs, supply-chain dependencies and wider impacts associated with new nuclear projects. The report therefore shifts the focus from "nuclear or renewables" to how different technologies can work together to build a secure, affordable and low-carbon energy system.

Úvod

Veřejná debata o energetice je často vedena prostřednictvím zjednodušujících narativů, které složité otázky redukují na zdánlivě jednoduchá řešení. Výrazným příkladem je představa, že česká energetika má v budoucnu stát především na jádru. Tento rámec vychází z řady reálných skutečností – významu jaderné energetiky pro českou elektrizační soustavu, potřeby stabilních dodávek elektřiny i snahy o snížení emisí a závislosti na dodávkách fosilních paliv. Právě díky tomu působí přesvědčivě a snadno se prosazuje ve veřejném prostoru.

Problémem však nemusí být nepravdivost jednotlivých tvrzení, ale způsob, jakým jsou vybírána, propojována a zasazována do širšího příběhu. Důraz na jadernou energetiku může upozadit jiné důležité otázky – například roli obnovitelných zdrojů, rozvoj sítí a akumulace, energetické úspory, náklady jednotlivých řešení nebo časovou náročnost výstavby nových jaderných bloků. Výsledkem může být neúplný obraz energetické budoucnosti.

Tento report se zaměřuje na interpretační rámec „jaderného Česka“: proč je přesvědčivý, jaké skutečnosti zdůrazňuje, jaká témata zůstávají v jeho pozadí a jaké otázky může veřejná debata přehlížet. Cílem je nabídnout širší, fakticky podložený pohled, který umožní o budoucnosti české energetiky informovat přesněji, v souvislostech a bez redukce komplexního problému na jediné řešení.

Analýza jaderného narativu

V monitorovaném období březen – červen 2026 ve vybraných médiích významných pro českou veřejnou debatu [1] bylo identifikováno 43 článků, z nichž 15 bylo vyřazeno jako nerelevantní, duplicitní nebo jinak nevhodné pro analýzu. V relevantním vzorku výrazně převládá rámování, v němž je jádro představováno jako stabilní a dlouhodobé řešení českých energetických potřeb.

Základní příběhová logika narativu, který analyzovaným textům dominuje:

- Česká republika je průmyslová země s vysokou spotřebou elektřiny.
- Potřebuje stabilní a spolehlivé zdroje nezávislé na počasí.
- Obnovitelné zdroje jsou proměnlivé a samy o sobě nemohou zajistit stabilitu systému.
- Jádro proto představuje základ energetického mixu a klíč k energetické bezpečnosti, nízkým emisím a soběstačnosti.

Nejsilnějším prvkem tohoto rámce je představa jádra jako **stabilního a spolehlivého zdroje**. Tento motiv se objevil v 21 případech a výrazně tak převyšoval ostatní sledované narativy. Jádro je v této logice stavěno do kontrastu s obnovitelnými zdroji energie (OZE), jejichž proměnlivost je používána jako argument pro potřebu „velkého“ a předvídatelného zdroje.

Na tento argument navazují další významové vrstvy. Jádro je spojováno s **energetickou nezávislostí a soběstačností** (10 případů), s **nízkými emisemi a „čistou“ energií** (10 případů), s **nízkými či dostupnými cenami energie** (7 případů) a s **ekonomickým rozvojem a konkurenceschopností** (5 případů). V některých výrociích se přitom tyto významy kumulují: jádro není pouze jedním ze zdrojů elektřiny, ale současně má být řešením pro bezpečnost, klima, ceny i průmyslovou politiku.

Jádro se v médiích objevuje nejčastěji ve spojení s těmito pojmy:

Tyto argumenty se mimo jiné objevují také v TZ Ministertva průmyslu a obchodu, vydané po podepsání memoranda s firmou Rolls Royce v červenci 2026 o přípravě budoucích malých modulárních reaktorů. „*Jaderná energetika je klíčovým pilířem stabilní a bezpečné energetické budoucnosti České republiky a malé modulární reaktory budou její důležitou součástí,*“ uvádí v tiskové zprávě ministr průmyslu a obchodu Karel Havlíček. „*(...) Zároveň jde o technologickou příležitost s celosvětovým přesahem pro český průmysl. Bez dostatku vlastních spolehlivých zdrojů nelze dlouhodobě garantovat energetickou bezpečnost ani ekonomickou stabilitu země.*“

Výsledkem je narativ, který přesouvá debatu od otázky „jak optimálně poskládat český energetický mix?“ k otázce „jak zajistit dostatek jádra?“. Jádro se tak v části veřejné debaty stává výchozím bodem, zatímco jiné technologie jsou posuzovány především podle toho, jak mohou jeho roli doplnit.

Mluvčí

O tématu nejčastěji hovoří politická reprezentace, novináři*ky a zástupci*kyně energetických společností, zatímco odborná veřejnost se k němu vyjadřuje jen minimálně. Debata je do značné míry vedena aktéry, kteří se vyjadřují k energetické politice, strategickým rozhodnutím nebo technologickému vývoji. V monitorovaném vzorku se širší perspektiva různých scénářů energetického systému objevuje jen zanedbatelně, hlas běžných spotřebitelů*ek se neobjevuje vůbec.

OZE jako protiklad jádra

Významnou součástí jaderného narativu je způsob, jakým jsou v debatě rámovány obnovitelné zdroje. **V osmi případech byly OZE explicitně popsány jako nestabilní či kolísavé.** Na tento rámec navazovaly také další problematické či fakticky sporné výroky: OZE jako „ideologická energetika“, jejich údajná přímá vazba na závislost na ruském plynu, zdražování elektřiny, nepřipravenost nebo dokonce spojování obnovitelných zdrojů s rizikem blackoutu.

Důležitým rysem tohoto rámování je **asymetrie**. U jádra se v analyzovaných textech zdůrazňují jeho systémové přínosy – stabilita, dlouhodobost, nízké emise či strategický význam –, zatímco u OZE jsou do popředí stavěna především jejich omezení. Vzniká tak implicitní srovnání mezi „spolehlivým jádrem“ a „nestabilními OZE“, aniž by byla ve stejné míře diskutována role flexibility, akumulace, řízení spotřeby, přeshraničních propojení a dalších prvků, které umožňují kombinovat různé typy zdrojů.

Takové rámování může vést k falešnému dilematu: **bud' jádro, nebo nestabilní OZE**. Reálná energetická debata je přitom především otázkou kombinace technologií a jejich systémových vlastností v čase.

Jádro jako odpověď na energetické krize

Nejčastějším kontextem, v němž se jádro v monitorovaném období objevovalo, byly energetické krize a otázka **energetické bezpečnosti**, včetně debat spojených s íránskou bloádou Hormuzského průlivu. V situaci, kdy je energetika rámována především jako otázka bezpečnosti a odolnosti vůči geopolitickým otřesům, získává představa domácího jaderného zdroje intuitivně silnou pozici. Jádro je v tomto rámci prezentováno jako alternativa k dovozu fosilních paliv, zejména plynu. Objevuje se argument, že jaderná energetika může snížit závislost na zahraničních dodávkách, případně že více jádra znamená menší potřebu plynu. Současně se v debatě objevuje argument, že OZE kvůli své proměnlivosti vedou k potřebě záložních zdrojů a tím i k závislosti na plynu.

Bezpečnost je často redukována na otázku dostupnosti velkého stabilního zdroje, zatímco méně pozornosti se věnuje diverzifikaci zdrojů, decentralizaci, flexibilitě systému, úsporám, řízení spotřeby, akumulaci nebo zranitelnosti samotné jaderné infrastruktury. Kritické otázky bezpečnosti jaderných elektráren v kontextu války či závislosti evropského jaderného sektoru na zahraničním dodavatelském řetězci a ruském uranu zůstávají výrazně upozaděny.

Zavádějící argumenty a slepá místa

Jednou z nejvýraznějších vlastností narativu o jádru jako spolehlivého a bezpečného zdroje je zavádějící přechod od jednotlivých vlastností technologie ke zjednodušujícím závěrům o celém energetickém systému. Z toho, že jaderná elektrárna je schopna stabilně dodávat velké množství nízkoemisní elektřiny, ještě nevyplývá, že samotná výstavba dalších jaderných bloků zajistí včasný odchod od fosilních paliv, nižší účty za energie nebo energetickou bezpečnost a nezávislost. V české debatě zůstává často kondicionalita teoretických přínosů jaderné energetiky v pozadí.

Narativ „jaderného Česka“, jak je popsán výše, je problematický především z těchto důvodů:

Nabízí jednoduché řešení složitého problému

Narativ „postavíme nové jaderné bloky a vyřešíme problém s dekarbonizací energetiky“ nabízí srozumitelnou a jednoduchou odpověď na komplexní problém, zároveň ale soustřeďuje pozornost čistě na výrobu elektřiny bez zvážení širšího kontextu. Energetická transformace a odchod od fosilních paliv zahrnují také např. sektory vytápění, dopravy a průmyslu, a nutně tak vyžadují zásadní změny v celém systému: například renovace budov, tepelná čerpadla, elektrifikace dopravy či zvyšování energetické efektivity průmyslových procesů.

Ve veřejné debatě zároveň dlouhodobě dominují významní političtí a institucionální aktéři, kteří mají zájem prezentovat velké infrastrukturní projekty jako měřítko svého úspěchu.

Výstavba jednoho velkého zdroje, nebo několika menších zdrojů stejného typu (viz debata o malých modulárních reaktorech) však nemůže sloužit jako základ strategie transformace elektroenergetiky. Ta musí současně řešit také rozvoj sítí a obnovitelných zdrojů, akumulaci, decentralizaci výroby nebo např. flexibilitu spotřeby. Tyto alternativní rámce v mediálním prostoru často zůstávají méně viditelné nebo jsou prezentovány jako volitelný doplněk systému založeného na jaderné energii.

Staví nás před falešnou volbu stabilního jádra vs. nestabilních OZE

Jaderné elektrárny dokážou dlouhodobě dodávat velké množství elektřiny a jejich výroba není přímo vázaná na sluneční svit nebo vítr. To je skutečná přednost. Spolehlivost dodávek však závisí na celém systému, který musí zvládat i plánované odstávky a nečekané výpadky velkých bloků. Ani jádro není zcela nezávislé na počasí: vysoké teploty a nedostatek vody mohou podle lokality a způsobu chlazení omezit jeho provoz. Označení „stabilní zdroj“ tedy neznamena nepřetržitou dostupnost za všech okolností.

Proměnlivost výroby elektřiny ze slunce a větru je reálnou výzvou, sama o sobě ale nedokládá nespolehlivost soustavy. Rozhodující je vyvážená kombinace jednotlivých zdrojů. IEA ukazuje, že nároky na síť rostou s podílem proměnlivých zdrojů a vyžadují cílená opatření. Zkušenosti zemí s vysokým podílem OZE nelze bez dalšího zohlednění specifických podmínek přenést na Česko, stejně jako z dnešních omezení české soustavy nelze odvozovat neměnný strop jejich rozvoje. [2]

Také tvrzení, že systém s velkým podílem OZE je nutně závislý na ruském fosilním plynu, vynechává podstatnou část souvislostí.

Moderní energetické systémy fungují kombinací různých zdrojů a technologií - stabilitu nezajišťuje jeden zdroj, ale celý propojený systém:

- různých výrobních zdrojů
- propojených sítí
- akumulace
- řízení spotřeby
- flexibilních záložních kapacit

Potřebu flexibility lze pokrýt různými způsoby; zdroje využívající jako palivo fosilní plyn jsou jednou z mnoha možností.

Je přitom třeba rozlišovat záložní výkon a skutečnou spotřebu paliva: elektrárna připravená pro omezený počet hodin neodebírání tolik plynu jako zdroj provozovaný soustavně. Náročnost pokrytí delších období s nízkou výrobou OZE tím nezmizí, ale musí se posuzovat pro konkrétní energetický mix a časový průběh spotřeby.

Prezentuje budoucí přínosy jako řešení dnešních problémů

V debatách o energetické krizi je příslib budoucích jaderných reaktorů prezentován jako okamžitá odpověď na současné drahé energie a nejisté dodávky fosilních paliv. Například první nový blok v Dukovanech má být uveden do zkušebního provozu v roce 2036. Jde však o plánovaný termín a zkušenosti z výstavby nových jaderných bloků ukazují, že jejich dokončení se často prodlužuje a původně plánované náklady výrazně překračují. [3] Malé modulární reaktory (SMR), které také bývají prezentovány jako potenciálně jednodušší a rychlejší řešení, zatím existují pouze jako teoretické modely. [4] Z klimatického ani ekonomického hlediska si jako společnost nemůžeme dovolit čekat dalších 10 – 15 let na zdroj, který navíc stále bude závislý na dodávkách paliva ze třetích zemí.

Podceňuje skutečné náklady na výstavbu nových jaderných reaktorů

Argument levnou jadernou elektřinou často záměrně počítá s náklady na výrobu z již postavené elektrárny a opomíjí investice potřebné na výstavbu nového zdroje. Jak ukazují příklady z Francie a Velké Británie, zpoždění jde ruku v ruce také s několikanásobným navýšením cenovky. V případě financování pomocí státních úvěrů nebo záruk se pak toto riziko přenáší na veřejné rozpočty a následně na účty za energii samotnou.

Vedle samotné výstavby a běžného provozu se pak do konečného účtu může promítnout také celá řada souvisejících nákladů [5], ať už na infrastrukturu či náklady na nakládání s odpady a náklady na vyřazení zařízení z provozu po konci životnosti reaktoru; konečnou cenu elektřiny pro odběratele ovlivňuje také velkoobchodní trh, smlouvy jednotlivých dodavatelů, síťové poplatky a daňové zatížení. Samotná existence jaderné elektrárny tak není zárukou levnější elektřiny pro domácnosti a průmysl.

3

<https://ekonomickydenik.cz/francouzi-spustili-reaktor-se-zpozdenim-13-let/>

4

<https://www.cde-org.cz/cs/blog/muze-jadro-nahradit-uhli-v-teplarnach/2923>

5

https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2021/11/AMO_Naklady_spojene_s_NJZ_Dukovany.pdf.pdf

Ztotožňuje “domácí” výrobu elektřiny s energetickou nezávislostí

Jádro může omezit potřebu dovozu fosilních paliv, úplnou soběstačnost však nezajišťuje. Dodavatelský řetězec zahrnuje těžbu uranu, jeho konverzi, obohacování a výrobu palivových článků. Evropské kapacity v některých z těchto kroků existují, přetrvávají ale dovozní závislosti a koncentrace dodavatelů v několika málo státech. Podle Zásobovací agentury Euratomu navíc pocházelo i v roce 2025 z Ruska přibližně 23 % obohacovacích služeb dodaných unijním provozovatelům. [6]

Výroba elektřiny ze slunce a větru je oproti tomu nezávislá na dodávkách paliva ze třetích zemí; při úvahách o zvýšení energetické bezpečnosti a nezávislosti tak dává smysl přemýšlet primárně o rozvoji výroby z obnovitelných zdrojů, posilování přeshraničních spojení, nebo např. rozvoji evropských kapacit pro výrobu solárních panelů a dalších komponent pro stavbu větrných elektráren.

Energetická nezávislost navíc není jen otázkou dostupnosti paliva, ale také toho, jakou míru kontroly má země nad samotnou technologií a energetickou infrastrukturou. U jaderné energetiky jde o vysoce centralizované zdroje, jejichž výstavba a provoz vyžadují rozsáhlé specializované know-how, kapitál a zapojení zahraničních dodavatelů. Rozhodnutí investovat do jaderného zdroje zároveň vytváří dlouhodobou technologickou a ekonomickou závislost: po dobu výstavby i provozu jaderné elektrárny je obtížné dodavatele, technologii nebo samotný způsob výroby elektřiny změnit. Skutečná nezávislost spočívá v možnosti volby – v schopnosti utvářet energetický systém a průběžně jej upravovat podle vývoje technologií, nákladů a potřeb. Jejím opakem je jakýkoliv lock-in efekt, který budoucí rozhodování omezuje a systém na desetiletí uzamyká.

Obnovitelné zdroje oproti tomu umožňují energetickou výrobu více rozptýlit mezi domácnosti, obce, firmy a další aktéry. Především u solární energetiky může část výroby vznikat přímo v místě spotřeby, což snižuje závislost nejen na dovozu paliv, ale i na několika málo velkých výrobních zdrojích. Takový systém zároveň umožňuje postupné investice a průběžné rozhodování o jeho dalším rozvoji, namísto dlouhodobého závazku k jednomu velkému zdroji.

Podceňuje celkové dopady technologie na životní prostředí

Jaderná energetika patří mezi nízkoemisní zdroje a může přispět ke snížení emisí skleníkových plynů. Užívat v tomto případě pojem „bezemisní“ je však velkou zkratkou: těžba a zpracování paliva, výstavba i vyřazování elektrárny mají vlastní emisní stopu, stejně jako u fosilních i obnovitelných zdrojů. Nízké provozní či výrobní emise současně nevypovídají o všech dopadech na životní prostředí.

Označení „čistá energie“ opomíjí problém dlouhodobého nakládání s vyhořelým palivem, potřebu vody nebo odpovědnost za vyřazení elektrárny po konci životnosti. V Česku je vyhořelé palivo skladováno v areálech elektráren a hlubinné úložiště se připravuje. SÚRAO uvádí předpokládané zahájení jeho provozu od roku 2050. Při hodnocení jaderných projektů tak nesmíme zapomínat na zajištění financování, výběr lokality a dlouhodobou odpovědnost za jaderný odpad.

Doporučení pro média

- **Nehledat jednu technologii jako odpověď na celý energetický problém.** Při pokrývání jaderné energetiky je vhodné zasazovat jednotlivé projekty do širšího kontextu fungování energetického systému. Místo otázky, zda je „jádro, nebo OZE“ lepší technologie, se ptát, jakou roli mohou jednotlivé zdroje hrát v konkrétním energetickém mixu a jak se vzájemně doplňují.
- **Rozlišovat mezi vlastnostmi technologie a vlastnostmi celého systému.** To, že jaderná elektrárna dokáže stabilně vyrábět elektřinu, samo o sobě neznamena, že celý systém bude stabilnější, levnější nebo energeticky bezpečnější. Stejně tak proměnlivost výroby z OZE sama o sobě neznamena nespolehlivost soustavy. U podobných tvrzení je proto důležité ptát se na systémové podmínky: síť, akumulaci, flexibilitu spotřeby, záložní kapacity, přeshraniční propojení a řízení soustavy.
- **Důsledně oddělovat současné dopady od budoucích příslibů.** Pokud je budoucí jaderný zdroj prezentován jako řešení dnešních cen energií, energetické krize nebo klimatických problémů, uvádět vedle očekávaných přínosů také časový horizont a nejistoty spojené s jeho realizací. Klíčovou otázkou není pouze to, zda elektrárna jednou bude vyrábět, ale kdy, za jakou cenu a s jakou mírou jistoty.
- **Pracovat s celkovými náklady, nikoli pouze s cenou samotné výroby.** Při srovnávání technologií je vhodné rozlišovat mezi náklady na výrobu elektřiny a náklady celého systému. Zahrnout lze například investiční náklady, financování, síťovou infrastrukturu, záložní a flexibilní kapacity, akumulaci, náklady na palivo, vyřazení zařízení z provozu nebo nakládání s odpady. U velkých infrastrukturních projektů je zároveň důležité uvádět, kdo nese riziko zpoždění a překročení rozpočtu.

- **U tvrzení o energetické bezpečnosti rozlišovat různé druhy závislosti.** „Domácí výroba“ automaticky neznamena energetickou nezávislost. Při hodnocení jednotlivých technologií je vhodné sledovat nejen původ vyrobené elektřiny, ale také závislost na dovozu paliva, technologií, komponent, know-how a zahraničních dodavatelských řetězcích.
- **Stejný metr používat na všechny technologie.** Pokud se u OZE diskutují jejich limity, měli by být stejnou měrou zohledňovány limity jaderné energetiky: délka výstavby, kapitálová náročnost, koncentrace výroby, potřeba vody, odstávky velkých bloků nebo závislost na dodavatelských řetězcích. Cílem není vytvářet opačný jednostranný narativ, ale zajistit srovnatelné hodnocení přínosů, nákladů a rizik.
- **Dávat pozor na jazyk, který předjímá závěr.** Výrazy jako „čistá“, „bezpečná“, „levná“, „stabilní“ nebo naopak „nestabilní“ a „nespolehlivá“ nejsou neutrální popisy. Pokud jsou použity, mělo by být jasné, podle jakého kritéria a v jakém kontextu. Přesnější je uvádět konkrétní vlastnost a její limity.
- **Ptát se také na to, co v debatě chybí.** Vedle tradičních mluvčích, kteří debatě o jádru dlouhodobě dominují, dát prostor také spotřebitelům* a zástupcům*kyním z řad odbornictva, kteří jsou schopni zhodnotit celý energetický systém, nejen jednu technologii.
- **Oddělovat politická tvrzení od ověřitelných faktů.** Výrok, že určitá technologie „zajistí energetickou bezpečnost“, „zlevní elektřinu“ nebo „vyřeší dekarbonizaci“, je tvrzením o budoucím výsledku, nikoli popisem současného stavu. Taková tvrzení je vhodné zasadit do kontextu, uvést jejich předpoklady a pokud možno je konfrontovat s dostupnými daty a alternativními scénáři.

Při pokrývání jaderné energetiky mohou být užitečné zejména tyto otázky:

- Kdy může nový jaderný zdroj skutečně začít dodávat elektřinu a jak realistický je uváděný harmonogram?
- Kdo ponese riziko případného zpoždění výstavby a překročení rozpočtu?
- Jaká opatření mohou řešit dnešní ceny energií a energetickou bezpečnost v období před dokončením nového jaderného zdroje?
- Jakou konkrétní roli má jádro v české energetice plnit – a je tato role skutečně závislá na výstavbě nových bloků?
- Pokud jsou OZE označovány za nespolehlivé, jaký konkrétní problém tím vzniká a jak jej lze řešit pomocí sítí, akumulace a flexibility?
- Pokud je jádro označováno za „bezpečné“, „levné“ nebo „čisté“, podle jakého konkrétního ukazatele?
- Co přesně znamená, když je jaderná energie označována za „stabilní“ – stabilní výrobu, stabilní cenu, nebo stabilitu celého systému?
- Jaké jsou závislosti dané technologie na dovozu paliva, komponent, technologií a know-how?
- Kolik komerčně provozovaných SMR dnes skutečně existuje a jaké jsou reálné zkušenosti s jejich cenou a dobou výstavby?

VYDALO: CENTRUM PRO DOPRAVU A ENERGETIKU, Z.S.
ŘÍJEN 2026

AUTORSTVO:
ZUZANA GRUBEROVÁ
ALŽBĚTA JURČOVÁ
NIKA MURZYNOVÁ
ALEXANDRA QASEM

PUBLIKACE VZNIKLA V RÁMCI PROJEKTU BEYOND FOSSIL FUELS: COUNTERING
ENERGY MISINFORMATION IN SHRINKING CIVIC SPACE

WWW.CDE-ORG.CZ